

12/1975

Socijalistička Republika Srbija
SKUPŠTINA OPŠTINE KRUPANJ
Odeljenje za opštu upravu
Broj 633-10/74-02
Datum 2.06. 1975.g..

Odeljenje za opštu upravu, nadležno za poslove kulture Skupštine opštine Krupanj, na osnovu čl. 6, 14, 17. st. 2 i 24. Zakona o zaštiti prirode ("Službeni glasnik SR Srbije" br. 24/65) čl. 4. st. 3. Uredbe o osnivanju Republičkog zavoda za zaštitu prirode ("Službeni glasnik NR Srbije" br. 19/62), čl. 270. Statuta opštine, čl. 202, 206, 207. i 208. Zakona o opštem upravnom postupku, a na predlog Republičkog zavoda za zaštitu prirode, donosi

R E Š E N J E

O STAVLJANJU POD ZAŠTITU PEĆINE U ZASEOKU KOVAČEVIĆI, POZNATE POD IMENOM "KOVAČEVIĆA PEĆINA"

I. Stavlja se pod zaštitu pećina u zaseoku Kovačevići, poznata pod imenom "Kovačevića pećina" kao prirodni spomenik.

II. Zaštićena pećina se nalazi u zaseoku Kovačevići, i to oko 5 km. severoistočno od Krupnja, sa desne strane potoka koji se uliva u reku Likodru desetak kilometara nizvodno od Krupnja, na području Opštine Krupanj, katastarske opštine Cerova, na katastarskim parcelama broj 2693/2/3/5, posedovni list broj 130, kultura šuma 7.klase, u privatnoj svojini Marković (Vidojevog) Djurdja.

III. Pećinski otvor se nalazi na 25 m. relativno visine u odnosu na korito navedenog potoka, koji je u krečnjacima na području zaštićene pećine usekao klisuru duboku oko 100 m, veoma strme, ponegde verikalne desne dolinske strane, a leve blažeg nagiba, obradjene i naseljene Kovačevića kućama, koje se upravo nalaze naspram same pećine.

IV. Podzemni sistem "Kovačevića pećine" sastoji se iz dva odvojena dela. Prvi deo je dužine oko 80 m, jednostavne morfologije, skoro bez nakita, predstavljen ličnim tunelskim kanalom sa dva ulaza

i to, jedan neposredno uz glavni pećinski otvor, a drugi oko 50 m, dalje, u strmoj krečnjačkoj strani, tako da se završava na teško pristupačnoj okomitoj litici. Drugi deo sistema, odnosno pravu pećinu, čini prilično razgranata mreža hodnika, dvorana i galerija čiju okosnicu predstavlja Glavni pećinski kanal, od koga se odvajaju veliki broj bočnih kanala poredjanih u različitim nivoima.

V. Ukupna izmjerena dužina do sada ispitanih kanala iznosi oko 970 metara.

VI. U glinovitom pećinskom materijalu otkrivene su veće količine životinjskih kostiju uglavnom pećinskih prastanovnika mesoždera iz ledenog doba, od kojih su sa sada sigurno determinisane kosti pećinskog medveda (*Ursus spelaeus*).

VII. U cilju potpunijeg obezbeđenja zaštite pećine, zaštitom je obuhvaćen, kao zaštitni pojas, deo površine oko ulaza u pećinu prečnika 20 metara.

VIII. Zabranjeno je svako oštećivanje zaštićene pećine, oštećenje ili oštećivanje pećinskog nakita, oštećivanje ili odošenje do sada pronađenih životinjskih kostura, istraživanje, raskopavanje ili rasčišćavanje još neispitanog dela pećine u cilju speleoloških ili paleontoloških istraživanja ili u druge slične svrhe, narušavanje ulaza u pećinu, obrušavanje zemlje, zatrpavanje ulaza, bacanje zemlje, smeća, kamena i sl. Zabranjeno je isto tako odošenje zemlje, izvođenje dubokih zemljanih radova, eksploatacija kamena ili otvaranje kamenoloma, kao i svi postupci ili radovi koji bi doveli do zagađivanja veća područja pećine.

Zabranjeni su takodje i svi navedeni i slični radovi van zaštićene pećine i zaštitnog pojasa, koji bi mogli neposredno ili posredno da nanesu štetu ili dovedu u opasnost zaštićeni objekt i njegovo svojstvo spomenika prirode kao takvo.

IX. Radi zaštite pećine i njenih prirodnih vrednosti od neposrednog oštećenja koje potencijalno postoji, Skupština opštine Krupanj, shodnim načinima, iznaćiće mogućnost da se kao prva mera zaštite postave odgovarajuća vrata na ulaz u pećinu.

X. Radovi koji bi bili potrebni u cilju naučnih proučavanja, zaštite ili konzervacije zaštićene pećine, kao i radovi u cilju uređenja pećine radi mogućnosti korišćenja u dozvoljene naučne, kulturno-prosvetne i turističke svrhe, mogu se vršiti samo po posebnom odobrenju, datom za svaki konkretan slučaj, od strane organa uprave nadležnog za poslove kulture Skupštine opštine Krupanj, a po prethodno pribavljenom mišljenju Republičkog zavoda za zaštitu prirode, saglasno propisima Zakona o zaštiti prirode.

XI. Privredni planovi i projekti šumarskih, komunalnih, urbanističkih i drugih privrednih organizacija, ukoliko bi mogli imati uticaja na promenu stanja zaštićene pećine, moraju biti usaglašeni sa režimom zaštite propisanim ovim rešenjem.

XII. Izvršioeci radnji protivnih ovom rešenju, učinjenih na zaštićenom objektu, kazniće se po odgovarajućim odredbama Zakona o zaštiti prirode, odnosno po odredbama Krivičnog zakonika.

XIII. Protiv ovog rešenja može se izjaviti žalba Republičkom sekretarijatu za urbanizam, komunalne i stambene poslove SR Srbije, u roku od 15. dana po prijemu rešenja. Žalba ne sadržava rešenje od izvršenja. Žalba je oslobođena takse prema čl. 9. Zakona o zaštiti prirode, a podnosi se preko ove Skupštine opštine.

O b r a s l o ž e n j e

Republički zavod za zaštitu prirode SR Srbije u Beogradu, aktom svojim broj ol-741/1 od 28. avgusta 1974. godine, predložio je opštinskom organu uprave nadležnom za poslove kulture SO Krupanj, da donese rešenje o stavljanju pod zaštitu pećine u zaseoku Kovačevići, poznate pod imenom "Kovačevića pećina", kao prirodne retkosti i prirodnog spomenika u smislu čl. 14. Zakona o zaštiti prirode.

U svome predlogu Republički zavod za zaštitu prirode je naveo da predložena pećina za zaštitu po svojim prirodnim osobenostima, i to kako po geomorfološkim osobinama tako i kao paleontološki lokalitet, predstavlja prirodni spomenik koji ima zakonskih i stručnih uslova za zaštitu.

Podzemni sistem "Kovačevića pećine" sastoji se praktično iz prvog dela dužine oko 80 m, jednostavne morfologije, skoro bez nakita, predstavljen lučnim tunelskim kanalom sa dva ulaza i to, jedan neposredno uz glavni pećinski otvor, a drugi oko 50 m. dalje, a strmoj krečnjačkoj strani koji se završava na teško pristupačnoj ^{mi}okosnoj litici. Drugi deo sistema koji predstavlja pravu pećinu, čini prilično razgranata mreža hodnika, dvorana i galerija, čiju okosnicu predstavlja Glavni pećinski kanal od koga se odvajaju veliki broj bočnih kanala poredjanih u različitim nivoima, dok ukupna izmerena dužina svih pećinskih kanala iznosi oko 970 metara.

Glavni pećinski kanal ima osnovni pravac pružanja od severa ka jugu, mada često krivuda praveći okuke i meandre. Iako se u njemu smenjuju veći, prošireni delovi - dvorane sa suženjima između njih, pećina je relativno lako prohodna, sa izuzetkom na ulazu gde je na dužini od 5-6 metara kanal visok samo 0,8 m, i na 120 m. od ulaza, gde je prvobitno sačepljeni kanal prekepanjem proširen tek toliko da se čovek može prevući. Dno kanala je u najvećem delu uravnjeno zahvaljujući veoma intenzivnoj akumulaciji nanosnog, pretežno glinovitog materijala.

U pogledu pećinskog nakita, iako se pećina odlikuje velikom raznovrsnošću oblika, zbog njihovog neravnomernog rasporeda i relativno male opšte koncentracije, po zidovima prostranog sistema pećinskih kanala, ne ostavlja utisak raskoši i bogatstva u kristalnim tvorevinama. Svojom lepotom posebno se ističu kitnjaste draperije i salivi kao i različite forme stalaktita, među kojima su najviše sastupljeni tanki, providni oblici, tzv. cevasti stalaktiti ("Nakarane"). Pored toga, na nekoliko mesta nalaze se neobično lepi primerci pećinskih stabova ^{boje} snežno bela sa bezbroj svetlucavih kristala. Međutim, najveću osobenost ove pećine predstavljaju izvanredno vitki "palmoliki" stalagniti kojih najviše ima u jednom bočnom kanalu pri kraju pećine, od kojih je jedan visok oko 6 metara, približno jednake debljine na čitavoj dužini stalagnita od svega 0,5 metara, iako su pojedini stalagniti izrasli sve do kavanice deluju kao kameni stabovi, dok je po podu česta i pojava travertinskih kađa,

od kojih su neke ispunjene vodom, te predstavljaju minijatura pećinska jezera, a u suvim basenčićima ima pećinskih perali.

Kao posebnu karakteristika "Kovačevića pećine" predstavlja prisustvo veće količine životinjskih kostiju koje su otkrivene, a koje su uglavnom ostaci pećinskih prastanovnika - mesoždera iz ledenog doba.

Zbog navedenih osobina, pećina predložena za zaštitu ima izvanrednu naučnu vrednost kao objekt daljih naučnih istraživanja kako eventualno novih paleontoloških objekata i lokaliteta, tako i radi otkrivanja novih kanala i podzemnih vesa. Isto tako pećina ima i kulturni, instruktivno-vaspitni i poseban turistički značaj.

Razmatrajući prednji predlog Republičkog zavoda za zaštitu prirode, organ uprave Skupštine opštine Krapanj, nadležan za poslove kulture našao je da je predlog stručno opravdan i na zakonu zasnovan, te ga je i usvojio donošenjem rešenja kao u dispozitivu.

rešenje dostaviti:

1. Republičkom sekretarijatu za urbanizam, stambene i komunalne delatnosti SR Srbije, Beograd Nemanjina 26,
2. Republičkom zavodu za zaštitu prirode SR Srbije, Novi Beograd, Treći bulevar 106,
3. Katastar. opštine Cerova,
4. Marković (Vidojevom) Djurdju iz zaseoka Kovačevići.

238/3

Српска Федеративна Република
РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД
ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ

Бр. 01-238/3
1.10.1977 год.

БЕОГРАД

НАЧЕЛНИК
Одељења за општу управу,

Милован Matić

